

وزیر امور خارجه ایران در مسیر دیدار دوره‌ای از آمریکای لاتین، به جمهوری اسلامی موریتانی هم سر زد

از زندگی بدوی تا فرصت‌ها و گنج‌ها

چرا ارتباط با جمهوری اسلامی موریتانی می‌تواند مهم و همراه با دستاوردهایی بکر باشد؟

وحیده کریمی، خبرنگار اعزامی «شرق» به موریتانی؛ «جمهوری اسلامی موریتانی» در غرب آفریقا، دیروز میزبان وزیر امور خارجه ایران و هیئت همراهش بود. موریتانی در قدیم شش‌نقط نامیده می‌شده، اما در دوره استعمار فرانسه به موریتانی مشهور شد. در ۲۸ نوامبر سال ۱۹۶۰ بعد از استقلال از فرانسه با نام جمهوری اسلامی موریتانی به حیات خود ادامه داد. این کشور از شمال با صحرا، از شمال شرقی با الجزایر، از شرق با مالی، از جنوب با سنگال هم‌مرز اشنت و از غرب به اقیانوس اطلس متصل شده است. پایتخت آن نواکشوت است و بندر نواذیو نیز دومین شهر مهم این کشور است. زبان رسمی این کشور عربی و فرانسوی است و واحد پول آن اوقیه است.
انتخاب موریتانی به‌عنوان نخستین کشور در مسیر سفر دوره‌ای حسین امیر عبداللهمی به آمریکای لاتین در وهله نخست به‌عنوان مقصدی برای سوخت‌گیری به چشم می‌آمد؛ اما توقف یک‌روزه در این کشور و دیدار با رئیس‌جمهور و وزیر خارجه موریتانی فرصتی بود برای برداشتن گام نخست در بهبود و افزایش سطح روابط میان دو کشور؛ کشورهایی که شاید برای یکدیگر حداقل در میان افکار عمومی خود غریبه باشند؛ اما فرصت‌های بکری در اختیار دارند که می‌تواند دستاوردهای زیادی به همراه بیآورد. باوجوداین شاید از خود بیرسیم چرا یکی از کشورهای قدرتمند منطقه می‌خواهد با چنین کشور کوچکی که مردمانش همچنان زندگی سنتی دارند، ارتباطی نزدیک برقرار کند یا اصلا می‌توان برای ایران که خود با کاهش ارزش پول ملی، افزایش تورم و مشکلات اقتصادی دست به گریبان است و روزهای سخت اقتصادی را پشت سر می‌گذارد، دستاوردی از این سطح روابط متصور بود؟

معمولا سوخت‌گیری در مسیر سفر به قاره آمریکا بسته به نوع روابط ایران با کشورهایی که در این مسیر قرار دارند، به یک فرصت دیدار و گفت‌وگوی دیپلماتیک تبدیل می‌شود که برای این منظور گاهی کشورهای الجزایر، سنگال یا اوگاندا انتخاب می‌شدند و امروز موریتانی، این انتخاب البته به جز روابط مناسب و فرهنگ مشترک اسلامی و مواضع سیاسی نزدیک موریتانی به ایران در مواردی مانند مسئله فلسطین و سوریه، به نحوه دیپلماسی اقتصادی دولت سیزدهم نیز موصوب است.

توصیه می‌شود جمهوری اسلامی موریتانی را در حد نامی در زیر پونز نقشه آفریقا معنا نکند، مخصوصا اگر کمک‌های بشردوستانه ایران مانند اعزام تیم پزشکیان داوطلب به موریتانی را به یاد می‌آورد، بدانید که این موارد لیل خوبی برای عبور از کنار این کشور نیست و اظهارنظر درباره موریتانی با نگاهی خالی از شناخت مولد یک اشتباه محاسباتی محسوب می‌شود.

موریتانی کشورهایی بکر، با منابع معدنی فراوان و مردمانی است که در آغاز راه گذر از مرحله سنت به مدرنیته و در مسیر ارتباطی آسیا، اروپا و قلب آفریقا قرار دارد. همه چیز در این کشور در حال تغییر است و این را می‌توان از حضور اروپاییان، چینی‌ها و حتی تاجران ترکیه‌ای فهمید.

درهای این سرزمین عربی-اسلامی که قرابت خاصی با فرهنگ ایرانی و اسلامی ایران دارد، به روی دنیای مدرن باز شده و فرصتی مناسب برای مناسبات برد- برد ایران و موریتانی فراهم شده است؛ البته اگر با فرصت‌سوزی خود را از مزایای حضور در این دنیای ناشناخته محروم نکنیم، مانند آنچه پیش‌ازاین شاید درمورد عراق و سوریه (که هم شناخت افکار عمومی و هم اعتماد بر روابطنام حاکم بود) تجربه کرده‌ایم. امروز نیز شاهدیم که بعد از سال‌ها مبارزه و کمک به نجات سوریه از دست داعش، سهم نامطلوبی از بازارهای این کشور را در اختیار داریم، حتی ترکیه که نقش مهمی در حمایت از داعش داشت سهمی چشمگیر در بازار و فرصت بازسازی این کشور به دست آورده و ما همچنان به البته اهل‌ها خنودیم.

هیچ‌ان را نیز نباید یادآور شد که بخش مهمی از این محدودیت حضور ایران در کشورهای دوستی نظیر عراق و سوریه به تحریم‌ها و جنگ اقتصادی گره

نگاهی به تازه‌ترین مواضع رئیس سازمان انرژی اتمی و بازخوانی فضای حاکم بر مناسبات برجامی

ایستادگی در برابر تقابل جدی‌تر می‌شود؟

شرق؛ محمد اسلامی، رئیس سازمان انرژی اتمی دیروز (چهارشنبه)

در حاشیه جلسه هیئت دولت و در جمع خبرنگاران در رابطه با زمان سفر گروسی به ایران اظهار کرد: «این سفر نیازمند تدوین و محتواس‌ت و باید اهداف و برنامه این سفر مشخص باشد. خود ایشان اعلام کرده چنین سفری دارد و این سفر بعد از اجلاس سری که با وزرای شورای اروپا و در پارلمان اروپایی داشتند، بیان شد». اسلامی با بیان اینکه ادیباتی که از سیستم غربی منتشر می‌شود دارای حقیقی است که گفته نمی‌شود، افزود: «آژانس در سال‌های ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۲ حدود دو هزار بازرسی انجام داده و در این سه سال میزان بازرسی از ایران ۵۰۰ مورد بازرسی بوده است، یعنی یک‌چهارم تمام بازدیدها. ما در ایران ۲۱ سایت هسته‌ای داریم و کل دنیا ۲۲۰ سایت هسته‌ای دارد و با این حال باز هم احساس نگرانی می‌کنند و این روند نشان می‌دهد ادبیات آنها ادبیات دشمن و عملیات تخریبی است و ما از اینها تاثیر نمی‌گیریم». رئیس سازمان انرژی اتمی پیرامون حمله اخیر به اصفهان و تأثیر آن در نوع تعامل و همکاری ما با آژانس بیان کرد: «دشمن، دشمن است و دشمن هم دشمنی می‌کند و نیاز به هوشیاری و ضریب آمادگی برای پاسخ‌گویی دارد. وزارت دفاع خیلی زود و به‌هنگام این موضوع را گزارش داد. این حمله را سریع دفع کردند و این اقدام ناموفق بود؛ خود آمریکایی‌ها هم به آن اشاره کردند. البته من مرجع صحبت راجع به این موضوع نیستم». وی درباره بازنگری در سطح امنیت تسابسات هسته‌ای با تأکید بر اینکه به لحاظ امنیتی و حفاظتی نظام پدافندی خوبی داریم، تصریح کرد: «پوشش پدافند هوایی کشور قدرتمند است و سازمان هم تمهیداتی دارد و دشمن همواره ناگام مانده و خواهد ماند». اسلامی درباره تغییر در سطح تعهدات هسته‌ای ایران اظهار کرد: «ما تعهد جامانده‌ای نداریم، عملیات روانی و اظهارات آنها متمرکز بر بحث برجام است. برجام یک معامله است که دو سمت دارد، وقتی تعهداتشان را انجام نمی‌دهند دیگر دلیلی ندارد ما بایند به تعهداتی باشیم که با عملیات فشار سعی دارند در ایران تشدید کنند». رئیس سازمان انرژی اتمی درباره تغییر سطح غنی‌سازی در ایران تأکید کرد: «ما طبق قانون اقدام راهبردی کار می‌کنیم و خود آنها هم مقید به قانون هستند و قانون ما هم در چارچوب پادمان است. ما عضو ان‌بی‌تی هستیم و به آن پایبند هستیم». وی درباره اجلاس شورای حکام گفت: «نفوذ صهیونیستی و دشمنی علیه ایران باید خاتمه یابد و همین‌طور که در چند روز اخیر دیدیم جبهه‌شان را تغییر دادند و ددید که اول گفتند تمرکزمان روی ایران و تحولات سیاسی است، اما بعدا اعلام کردند که برنامه‌ای برای تغییر رژیم نداریم و این اقدامات آنها نشان‌دهنده دشمنی است». اسلامی در پاسخ به اینکه اقدامی کرده‌ایم که تا اجلاس بعدی شورای حکام پاسخ به سوالات آژانس داده شود؟ عنوان کرد: «همه اینها پاسخ داده شده‌اند و هیچ مورد بدون پاسخی وجود ندارد، پاسخ‌ها را تفصیلی دادیم. ما دعوت کردیم و آمدند و باز هم دعوت می‌کنیم از آنها که دعوت کردیم و آمدند و باز هم دعوت می‌کنیم از آنها که بایند و پاسخ‌ها را بشنوند، اما این مسئله وقتی حل می‌شود که آنها

از تأسیسات وزارت دفاع در اصفهان و نیز کامیون‌های ایران در مرز بوکمال (مرز مشترک عراق و سوریه) بودیم. در کنار آن با فشارهای واشنگتن و تل‌آویو، باگو هم ذیل حمله به سفارت خود در تهران سعی در دامن‌زدن به فضای ضد ایرانی دارد تا جایی که جمهوری آذربایجان در اقدامی برخلاف حسن هم‌جواری از آغاز عملیات‌های امنیتی برای دستگیری جاسوسان ایرانی در این کشور خبر داده است.

افزون بر آن دولت بایدن از تلاش برای ازین‌با چین برای کاهش یا توقف کامل خرید نفت از ایران می‌گوید. اینها علاوه بر آن است که سفر مقامات کاخ سفید از آنتونی بلینکن، وزیر امور خارجه تا ویلیام برنز، رئیس سی‌آی‌آی و جک سیالوان، مشاور امنیت ملی بایدن به اسرائیل و هماهنگی با کابینه جدید نتانیاهو برای فشار به تهران ادامه دارد. به موازاتش شاهد برگزاری بزرگ‌ترین رزمایش ارتش آمریکا و اسرائیل با هدف شبیه‌سازی حمله به مراکز هسته‌ای و نظامی ایران نیز بودیم. افزون بر آن تکاپوها برای اجماع و تقابل علیه ایران هم کماتکان در دستور کار است و تحریم‌ها هم با شدت بیشتری جریان دارد. وزارت بازرگانی آمریکا روز سه‌شنبه اعلام کرد نام هفت نهاد ایرانی را به بهانه کمک به روسیه به لیست سیاه تجاری خود اضافه کرده است. این وزارتخانه در بیانیه‌ای اعلام کرد هفت نهاد ایرانی را به دلیل «ارسال پهپادهایی که روسیه از آنها استفاده کرده» در لیست سیاه تجاری خود قرار داده است. ولت استرالیا نیز همان روز سه‌شنبه اعلام کرد که تحریم‌هایی را علیه ایران اعمال کرده است که سیدعبدالرحیم موسوی، فرمانده کل ارتش جمهوری اسلامی ایران و دیگر مقامات ارشد بسیج هدف تحریم‌های استرالیا قرار گرفته‌اند. طبق بیانیه مذکور اموال اشخاص و نهاد تحت تحریم قرارگرفته در استرالیا بلوکه شده و این مقامات ایرانی از سفر به استرالیا منع خواهند شد. همان روز

حسین امیرعبداللهمیان در دیدار با رئیس‌جمهور موریتانی؛

حمایت ایران از هر اقدامی که به ثبات و امنیت منطقه در قاره آفریقا کمک کند

امور خارجه کشورمان پس از این دیدار هم در جمع خبرنگاران گفت که گفت‌وگوهای بسیار سازنده‌ای را با رئیس‌جمهور موریتانی داشته و افزود: حامل سلام‌های گرم جناب آقای رئیسی رئیس‌جمهور به رئیس‌جمهور موریتانی بودم و همچنین فرصتی فراهم شد تا درخصوص موضوعات متنوع دوجانبه، منطقه‌ای و بین‌المللی از نزدیک با دیدگاه‌های رئیس‌جمهور موریتانی در پایتخت کشور زیبا و دوست و برادر جمهوری اسلامی موریتانی آشنا بشویم. او همچنین عنوان کرد: تلاش‌های سازنده و ارزشمند رئیس‌جمهور موریتانی در پیگیری

سنتی ساخته شده‌اند که این امر در آینده نزدیک نویدبخش بازار مصالح ساختمانی از صفر تا صد برای ایران محسوب می‌شود. تولید کنندگان موفق در این صنعت با توجه به چنین فرصت بکری می‌توانند شرایط مطلوبی را برای خود در نظر بگیرند. ثروت دیگر موریتانی شیلات است که محصولاتش ۴۵ درصد صادرات این کشور را تشکیل می‌دهد. سرمایه‌گذاری در این حوزه خود یک گنج پنهان محسوب می‌شود.

حتی در بخش دارو و پزشکی این کشور یک منبع لایزال کسب درآمد است. موریتانی اکنون ازبافت سطیح بهداشت و ارائه خدمات پزشکی و درمانی و دارویی و همچنین ساخت و تجهیز بیمارستان، کلینیک و اعزام پزشک را در صدر برنامه‌های خود قرار داده است. این مسئله می‌تواند برای ایران یک معادله دو سر برد باشد.

دراین‌بین به جذب دانشجو هم می‌توان به‌عنوان یک گزینه نه‌چندان پیچیده اما درآمدزا نگاه کرد. وقتی فقط از سلیمانیه عراق ۳۰۰ دانشجو وارد داشگاه کرمانشاه می‌شود، چرا از ظرفیت آموزش به جوانان حیوای علم موریتانی غفلت شود! این کشور سرزمین فرصت‌ها و گنج‌هاست، اگر گوش شنوایی باشد.

(سه‌شنبه جاری) اتحادیه اروپا نیز شرکت صنایع هوایماسازی ایران را به لیست تحریم‌های اعمالی اتحادیه اروپا علیه روسیه اضافه کرد. شرکت صنایع هوایماسازی ایران در سال ۲۰۱۰ تحت تحریم‌های اعمالی اتحادیه اروپا علیه ایران به اتهام «اشاعه هسته‌ای» قرار گرفته بود. به نوشته وب‌سایت تحریم‌های اتحادیه اروپا، این شرکت از سوی آمریکا، انگلیس، استرالیا و کانادا نیز تحریم شده است. طبیعی است که در این شرایط تهران وقتی با فشار، تحریم و یک تقابل ترکیبی و همه‌جانبه مواجه می‌شود، سعی دارد برگ‌های برنده خود را حفظ کند که مهم‌ترین آن به فعالیت‌های هسته‌ای بازمی‌گردد. ازاین‌رو موضوع دیروز چهارشنبه رئیس سازمان انرژی اتمی مبنی بر اینکه «سفر گروسی به ایران نیازمند تدوین و محتوا است و باید اهداف و برنامه این سفر مشخص باشد»، در دو سطح قابل ارزیابی است؛ در یک سطح تحلیل، اسلامی با نگاه ایجابی سعی دارد سفر احتمالی رافائل گروسی به ایران را در یک چارچوب کاملا مشخص و با برنامه توصیف کند؛ اما در سطحی دیگر که به واقعیت نزدیک‌تر است، به نظر می‌رسد تهران عملا حضور مدیر کل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و در بعدی کلان‌تر حل اختلافات پادمانی را منوط به آن کرده است که این آژانس و مدیرکلش اهداف و برنامه‌های خود را از حضور در تهران روشن‌کنند که این پیش‌شرط نوعی کلی‌گویی است. به این معنا که نه آژانس بین‌المللی انرژی اتمی بلکه غرب با محوریت آمریکا باید رویکرد دیپلماتیری در چند ماه گذشته را تعدیل کند تا تهران هم زمینه برای حضور گروسی و حل اختلافات پادمانی با آژانس را فراهم آورد. در غیراین‌صورت تداوم شرایط کنونی طبیعتا به معنای تمایل‌ناداشتن ایران برای تعامل با آژانس است.

نگاهی به تازه‌ترین مواضع رئیس سازمان انرژی اتمی و بازخوانی فضای حاکم برمناسبات برجامی

ایستادگی در برابر تقابل جدی‌تر می‌شود؟ البته‌ایران هم به این درک رسیده است که غرب در این تقابل ترکیبی سعی دارد از طریق اهرم فشار آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، پرونده فعالیت‌های هسته‌ای ایران را در مسیر خود کنترل و مدیریت کند که معدود اهرم‌های فشاری‌ا به بیان دقیق‌تر تنها اهرم فشار ایران هم از کار

بیفتد و تهران نهایتا در موضع نه‌چندان قدرتمدانه پای میز حاضر شود و «توافق جدیدی» را بنیذرد؛ توافقی که بنا به خواست آمریکا ابعدای گسترده‌تر و موضوعات فراتر از احیای برجام و حل‌وفصل پرونده هسته‌ای را شامل می‌شود.البته محمد اسلامی در حالی دیروز چهارشنبه از نیاز به تدوین محتوا و روشن‌شدن اهداف و برنامه‌های آژانس برای سفر گروسی به تهران گفت که آژانس بارها و بارها از دلایل و چرایی اصرارش برای انجام سفر به ایران گفته بود که در آخرین مورد آن رافائل گروسی، چهارم بهمن در یک اظهارنظر صریح به سی‌بی‌سی‌نیوز از وضعیت نامطلوب برجام خبر داد. مدیر کل آژانس تأکید کرد که «توافق هسته‌ای با ایران به پوسته‌ای خالی تبدیل شده است». گروسی ادامه داد: «هیچ‌کس این مرگ (توافق) را اعلام نکرده است؛ اما وظایف انجام نمی‌شوند و همه محدودیت‌هایی که در برجام وجود دارند، برای چندین بار نقض شده‌اند». البته مدیر کل آژانس در نشست چهارم بهمن پارلمان اروپا هم اعلام کرده بود که ایران میزان لازم (مواد اولیه برای تولید بمب هسته‌ای در صورت افزایش غلظت آن به ۹۰ درصد) را در اختیار دارد؛ اما این به آن معنا نیست که بمب ساخته است. به گفته او، به‌همین‌دلیل باید به ارتباط و کار ادامه داد و دلسرد نشد.

تهران بی‌خیال شده است؟

یکی دیگر از فرازهای مهم مواضع دیروز محمد اسلامی به جلسه شورای حکام آژانس بازمی‌گردد. رئیس سازمان انرژی اتمی درباره اجلاس شورای حکام گفت: «نفوذ صهیونیستی و دشمنی علیه ایران باید خاتمه یابد و همین‌طورکه در چند روز اخیر دیدیم، جبهه‌شان را تغییر دادند و دیدید که اول گفتند تمرکزمان روی ایران و تحولات سیاسی است؛ اما بعدا اعلام کردند که برنامه‌ای برای تغییر رژیم ایران نداریم و این اقدامات آنها نشان‌دهنده دشمنی است». اسلامی در پاسخ به اینکه اقدامی کرده‌ایم که تا اجلاس بعدی شورای حکام پاسخ به سوالات آژانس داده شود؟ عنوان کرد: «همه اینها پاسخ داده شده‌اند و هیچ مورد بدون پاسخ وجود ندارد؛ پاسخ‌ها را تفصیلی دادیم. ما دعوت کردیم و آمدند و باز هم دعوت می‌کنیم از آنها که بایند و پاسخ‌ها را بشنوند؛ اما این مسئله وقتی حل می‌شود که آنها اراده کنند که باور کنند». او خاطر‌نشان کرد: «الان تنش‌ی بین ما و آژانس نیست، تنش که هست، از سوی سیستم نظام صهیونیستی است که دارد فشار می‌آورد». این جملات محمد اسلامی از آن نظر اهمیت دارد که به نظر می‌رسد تهران به‌سه دلیل زیاده‌خواهی طرف غربی علاوه بر تمایل‌نداشتن برای همکاری در این شرایط با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی در راستای حل اختلافات پادمانی، از هم‌آنگون خود را برای سناریوهای مختلف در نشست فصلی شورای حکام در ماه مارس آماده کرده است؛ چراکه بسیاری از ناظران تأکید دارند اگر کسל کنونی بین ایران و آژانس ادامه پیدا کند، سوالات و ابهامات پاسخ داده نشود و اختلافات پادمانی لاینحل باقی بماند، این نهاد و شخص گروسی با تهیه گزارش جدید می‌توانند زمینه را برای صدور قطع‌نامه‌ای با لحنی تندتر فراهم آورند. در کنار آن امکان آماده‌شدن اعضای اروپایی برجام برای آغاز پروسه حقوقی فعال‌کردن مکانیسم ماشه با ارجاع پرونده از شورای حکام به شورای امنیت هم وجود دارد؛ بنابراین بحث‌های اسلامی در این شرایط و در مقابل رفتار ضد ایرانی و تقابلی غرب به‌طور طبیعی می‌تواند فقط بوی تصاعد تنش و بحران بدهد.

